

د ملګرو ملتونو د مرستی پلاوی په افغانستان کی

د ویاند دفتر
کابل – افغانستان

تیلیفون: ۰۰۹۳ ۲۰ ۲۹۷ ۶۱۲۱ – ۰۰۳۹ ۰۸۳۱ ۲۴ ۶۱۲۱

برېښنالیک: spokesperson-unama@un.org

ویب پاڼه: www.unama-afg.org

رسنیز کنفرانس (کابو ټکی په ټکی)

آغلی نیلاب مبارز د یوناما د ویاند د دفتر څخه

کابل- د می د میاشتې دولسمه نیټه کال ۲۰۰۸

د یوناما خبری کنفرانس

یوناما: د لوی خدای په نامه، زه داکتر نیلاب مبارز، د یوناما د ویاند د دفتر څخه یم، او خپل کنفرانس د یو څو لنډ رپوټونو په وړاندې کولو سره د ملګرو ملتونو د کورنۍ څخه پیل کوو.

د افغانستان، پاکستان او ایران تر منځ د سرحدی همکاریو د پیاوړې کولو لپاره موافقه

تیره اوونۍ د افغانستان، ایران او پاکستان د وزارتونو تر منځ یوه درې اړخیزه غونډه په تهران کې د دغو دريو هیوادونو تر منځ د سرحدی همکاریو د پیاوړې کولو د تدبیرو په باره کې پای ته ورسیده، چې د افغانستان څخه د نشه یي توکو جریان له منځه یوړل شي.

دغه غونډه چې درې اړخیز نوبت یوه برخه ده کوم چې د ملګرو ملتونو د نشه یي توکو او جرم پر ضد د دفتر UNODC له خوا رامنځ ته شوې ده، عملي ګامونه یې تائید کړه، چې د پولې هغې دواړو خواوو ته د نشه یي توکو او جرایمو سره د جګړې کولو همکاري پیاوړې شي. موافقه وشوه چې درې سرحدی ارتباطي دفترونه جوړ کړل شي، یو دفتر په دغو دريو هر یوه سرحد کې د دې لپاره چې ګډ عملیات، پلان او سر ته ورسوي.

تفصیلات به دلته په کابل کې راتلونکي میاشت برابر شي چې د پولو دواړو خواوو ته د نشه یي توکو ضد د مخابراتو تبادلې بهترې کړي. ټولو خواوو موافقه وکړه چې د تارسیت عملیاتو لاندې کیمیاوي توکو ممانعت لا پیاوړې کړي. تاریخیت یوه عملیه ده چې د اسپتیک هایدرايد قاچاق په افغانستان کې د ننه او د افغانستان شاوخوا په نښه کوي چې روزنه او تجهیزات یې د ملګرو ملتونو د نشه یي توکو او جرایمو د دفتر له خوا برابرېږي. ایران به د دغه درې اړخیز نوبت یو دایمي سکرټریټ او د استخباراتو د متبادلي یو سیمه ییز دفتر جوړ کړي.

د کنړ د وټپور په ولسوالۍ کې ۳۵۰۰ کورنیو د ملګرو ملتونو د نړیوال خوراکي پروګرام د کار په مقابل

کې د خوارو د پروژې څخه ګټه واخیسته

۲۱۰ ټنه خواره د دغې ولسوالۍ پر هغو اوسیدونکو ویشل شوه چې د ۲۰ کلیمتره اوږده سرک په بیا رغونه او د ۷،۵ کلیمتره اوږده کانال په پاکولو کې برخه واخیسته. دغه پروژه د کلیو د بیا رغونې او پراختیا د وزارت په مرسته پلي شوه.

د هرات ولایت په گلران ولسوالۍ کې ۵۵۰۰۰ وګړو د ملګرو ملتونو د نړیوال خوراکي پروګرام له بیلا بیلو پروژو څخه ګټه اخیستې ده. د گلران ولسوالۍ اوسیدونکو د کار په مقابل کې د خوارو او د تعلیم په بدل کې د خوارو تر پروګرامونو لاندې ۷۰۰ ټنه غنم او د خوارو څه نور توکي لاس ته راوړي دي. دغه پروګرام چې لا هم دوام لري او په راتلونکو ورځو کې به ۲۴۰۰۰ نور کسان په کې ور ګډ شي چې هغوي به ۸۶۰ ټنه غنم او خوارو نور توکي تر لاسه کړي.

سربیره پر دې نړیوال خوراکي پروګرام به ډیر ژر یوه بله پروژه د پنجشیر په ۶ ولسوالیو کې پیل کړي، چې د کار په مقابل کې د خوارو تر پروژې لاندې به ۳۵۰ ټنه خواره په دغو ولسوالیو کې و ویشل شي.

سر کال د جنوري له پیل څخه په ټول افغانستان کې د نړیوال خوراکي پروګرام ۳۲۱۸۳ ټنه خواره ویشل شوي دي.

په سمنگان کې نوي ښوونځي

په تیرو دوو اوونیو کې دوه لومړني او یو ثانوي ښوونځی د ښوونې او روزنې د ولایتي ریاست له خوا په سمنگان ولایت کې پرانیستل شو. له دغو نویو ښوونځیو سره به ۴۴۲ نجونې په لومړنی ښوونځي کې، ۱۱۲ نجونې او ۱۸۴ هلکان په ثانوي ښوونځي کې د لا ښې راتلونکي چانس ولري. د دغو دريو ښوونځیو ټول لګښتونه ۱۳۳۳۴۴۴ امریکایي ډالره کيږي چې د یونیسف له خوا ورکړل شوي دي.

د افغانستان د نوی پیل پروګرام په عمل کې

تیره اوونی سپکې وسلې او یوه لاری مایونو، مهمات او پوځي تجهیزات د ناقانونه وسلو له منځه وړلو پروګرام ته د پولیسو له خوا وسپارل شو. د ۲۰۰۵ کال په جون کې د دایاک نوبت د پیل څخه راهیسي کابو ۴۰۰۰۰ درندې او سپکې وسلې راټولي شوي دي. سربیره پر دې کابو ۳۰۰۰۰ صندوقه او او ۳۵۰۰۰ نا صندوق شوي مهمات را ټول شوي دي.

دایاک اوس د ټول افغانستان په ۷۱ ولسوالیو کې د پلي کېدو په حال کې دی او تر اوسه پورې یې ۳۱ ولسوالی د دایاک د همکارانو په توګه اعلان شوي دي. دا هم د یادوني وړ ده چې ۲۷۹ نا قانونه وسله والې ډلې له منځه وړل شوي او په داسې حال کې چې ۴۵۰ نا قانونه ډلې په اوس وخت کې تر نښه لاندې دي.

د پېښور څخه پخپله خوښه د کډوالو راستنیدنه د لنډ مهال لپاره و ځنډیدله

د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو د عالي کمیشنري په مرسته د پاکستان په شمال لویدیز سرحدي ایالت کې د پېښور د لارې د خپلې خوښې د راستنیدني عملیه د لنډ مهال لپاره و ځنډیدله. دا د افغانستان په ختیځ ولایت ننگرهار کې د امنیتي ملحوظاتو له امله ده چې په دې وجه د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو عالي کمیشنري دې ته اړ شوه چې په جلال آباد کې د پیسو د ورکولو مرکز چې د هغو افغانانو سره مرسته کوي چې له پاکستان څخه راستنیري وټري.

په خوندي توګه د کډوالو راستنیدنه د یو ان ایچ سي آر د اندیښني وړ مسئله ده او هغوي په دې هیله دي چې په خپله خوښه د راستنیدني دغه مرکز ژر بیرته پرانیزي.

د پوښتنو او ځوابونو برخه:

ایرن: د هلمند د ګرمسیر په ولسوالی کې په زرګونو وګړي بیخایه شوي دي چې بشري مرستو ته ډیره زیاته اړتیا لري. آیا ملګرو ملتونو د دغو وګړو سره د مرستې لپاره څه کار کړی دی؟

یوناما: لکه چې تاسو ټول پوهیږئ کله چې په یو ځای کې شخړه وي نو وګړي بیخایه کیږي. مور دغه ډول پېښې تیر کال هم ولیدلې. لکه چې تاسو وویل چې د ګرمسیر په ولسوالی کې د وګړو د بیخایه کیدو په اړه رپوټونه شته. کله چې مور دغه ډول رپوټونه تر لاسه کوو نو مرستو ته چمتو کیږو. زه تاسو ته ارقام نه شم

د یوناما خبری کنفرانس

در کولای، ځکه دغه ارقام نه لرم. د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو عالی کمیشنري او نورې موسسې دې ته چمتو دي چې مرسته وکړي او د دغو وګړو د اړتیاوو په ارزونه کار کيږي. مور په دې اړه اندېښنه لرو او هغه څه چې ددې ډول بیخایه کیدنې په اړوند دي دا دي چې دغه ډول بیخایه کیدنه موقتي ده او هغوي به په دې وتوانیږي چې ډیر ژر خپلو کورونو ته بیرته راستانه شي. د لا زیاتو معلوماتو لپاره کولای شئ د یو ان ایچ سي آر له ویاند سره چې دلته حاضر دی خبرې وکړئ.

پژواک: تاسو پخپلو یادښتونو کې د دې یادونه وکړه چې د دایاک د پروګرام د لارې ۲۰۰ غیر قانوني وسله والې ډلې بې وسلې شوې دي او په نورو ۴۰۰ ډلو باندې کار کيږي، خو بل رپوټ وايي چې ۱۸۰۰ غیر قانوني ډلې دي؟

یوناما: ما وویل چې ۳۱ ولسوالیو کې د دایاک پروسه سرته رسیدلې ده، ۲۷۹ غیر قانوني وسله والې ډلې بې وسلې کړای شوې دي او ۴۵۰ غیر قانوني ګروپونه تر کار لاندې دي. دا وروستنی شمیرې دي چې مور یې لرو او هر څومره ژر چې مور نوي ارقام ولرو نو د هغو څخه به تاسو خبر کړو. د ۲۰۰۵ کال د جون څخه دایاک په دې توښه دی چې ۴۰۰۰۰ سپکې او درنې وسلې، ۳۰۰۰۰ صندوق شوی او ۳۵۰۰۰ نا صندوق شوي مهمات راټول کړي. ډیر کار لا پاتې دی، خو مور هیله لرو چې یوه ورځ به افغانستان د دغو وسلو څخه فارغ وي.

رادیو آزادی: د دایاک بهیر به څه وخت په هیواد کې بشپړ شي، او داسې ویل کيږي چې په ځینو ولایتونو کې د هیواد په کچه د نوو وسلو رپوټونه شته چې ویل کيږي د ایران او چین څخه راغلي دي، آیا تاسو فکر نه کوئ چې دا به د دایاک بهیر په دې هیواد کې پاتې راولي؟

یوناما: ستا د پوښتنې د لومړۍ برخې په اړوند، دایاک په کال ۲۰۰۵ کې پیل شوی دی او د سرب کال لپاره تمديد او د کال تر پای به ادامه ولري. مور هیله مند یو چې دا به ډیر ژر بشپړ شي او مور به د حکومت سره مشوره وکړو چې تر کومه پورې اړینه وي هغه تمديد کړای شي. تر اوسه پورې د هیواد په کچه ۷۱ ولسوالی د دایاک تر پوښن لاندې راغلي دي. ستاسې د پوښتنې د دوهمې برخې په اړوند باید و وایم چې د افواهاو له مخې د چین او ایران څخه د وسلو د راتللو په اړه مور شواهد نه لرو او په دې تبصره نه شم کولای، ځکه چې دغه اوازې او شایعات دي، کله چې په دې اړوند شواهد او مدارک موجود نه وي نو بیا مور د هغې په اړه څه نه شو ویلای.

راه نجات: د نشه یي توکو پر ضد د مبارزې د چارو وزیر دا تائید کړې ده چې زموږ شمالي ګاونډیان لکه تاجکستان او ازبکستان د دولت ضد عناصرو ته د نشه یي توکو په بدل کې وسلې برابرېوي. تاسو د دریو ارتباطي دفترانو په اړه په ایران، پاکستان او افغانستان کې وویل، د شمالي ګاونډیو په اړه څه نظر لرئ، آیا تاسو غواړئ چې هلته همدغه شان ارتباطي دفترونه پرانیزي؟

یوناما: د دغه شان دفترانو پرانیستل یو مثبت او هڅوونکی پرمختګ دی چې د جنوبي او لویدیځ د ګاونډیانو پاکستان او ایران په برخه کې تر لاسه شوي دي. کله چې د دغه شان دفترانو په اړه نوی پریکړه وشي. نو

د یوناما خبری کنفرانس

تاسو ته به پخپل وخت معلومات وړاندې شي. په دې اړه به ډیر کارونه لکه د دغو دفترونو لپاره چمتووالی او د کار کوونکو روزنه روانه ده.

صبا تلویزیون: لکه چې مور وینو په دې وروستیو کې د بنځو په وړاندې په تاوتریخوالی کې زیاتوالی راغلی، په خاص ډول د هغو رپوټونو په اساس چې د هیواد له شمال څخه را رسیري، پرون یو رپوټ د فریاب د ولایت د انخویو ولسوالی څخه راغلی وو، ویل یې چې یوه بنځه د خپلې کورنۍ له خوا و سوځول شوه. آیا د دغه تاوتریخوالی تر شا ستر لاملونه څه کیدای شي؟

یوناما: دا یوه ستره پوښتنه ده او ډیرې موسسې د بنځو په وړاندې د تاوتریخوالی د لیرې کولو اندیښنه لري. د ملگرو ملتونو یونیفیم ډیر کار کوي او د بنځو د چارو وزارت لا زیات کار کوي. په دې وروستیو کې هغوي یوه نوی ملي ستراتیژي منځ ته راوړې ده، چې د بنځو په وړاندې تاوتریخوالی پای ته ورسوي. بیلا بیل لاملونه کولای شي د بنځو په وړاندې د تاوتریخوالی سبب شي، لکه ټولنیز لاملونه، نیستمنی او د جگړې په دريو لسيزو کې عمومي نا امنی. د لاملونو شمیر ډیر زیات دی چې یو ځانگړی کنفرانس غواړي. د ملگرو ملتونو د ایجنسیو او د دولت او همدارنگه د نورو انجواگانو له خوا جدې هڅې ترسره کیري چې د دغې موضوع چاره وشي. خو مور څو ځلې د همدغې موزې څخه ویلي دي چې دا زموږ د هر یو مسوولیت دی، چې د کورنۍ څخه نیولې تر ولسوالی، ولایت او په پای کې په ملی سطحه دغه تاوتریخوالی له منځه یوسو. دا یوازې د دولت او یا د ادارې لپاره نه دی چې په دې هکله کار وکړي بلکه دا زموږ ټولو لپاره ده. تاوتریخوالی یوه جدې ستونزه ده او زموږ ټولو څخه د هڅو غوښتونکي ده. زه غواړم له دغې موقعې څخه په گټې اخیستلو سره له رسنیو څخه په دغه اړوند د هغوي د رنځه رول لوبولو په خاطر مننه وکړم. دا به ډیره گټوره وي چې د بنځو په وړاندې د تاوتریخوالی په ضد تبلیغ وشي ترڅو په پای کې به خلک هغه بند کړي.

تمدن تلویزیون: داسې ویل کیري چې گلبدین حکمتیار حکومت ته یو لیک استولی دی چې په هغه کې یې د مذاکراتو غوښتنه کړې ده. له هغه ځایه چې گلبدین حکمتیار د ملگرو ملتونو په تور لست کې دی، په دې اړوند د یو نامادریخ څه دی؟ زما د پوښتنې دوهمه برخه د ملکي تلفاتو په اړوند ده. د ملگرو ملتونو د سر منشي د ځانگړی استازی د نوي نقش او دندې سره سره چې د نظامي ځواکونو تر منځ همغږي ده، افغان امنیتي ځواکونه وایي چې د نړیوالو نظامي ځواکونو تر منځ د همغږۍ د نشتوالی له امله ملکي زیانونه رامنځ ته کیري. ستاسې تبصره په دې اړه څه ده؟

یوناما: ستاسې د پوښتنې د لومړنۍ برخې په اړوند باید و وایم چې مور د دې څخه خبرتیا نه لرو او په عمومي توگه د افواهاټو په اړه تبصرې نه کوو. مور هیڅ ډول لیک نه دی تر لاسه کړی. ستاسې د پوښتنې د دوهمې برخې په اړوند باید و وایم چې د ملکي تلفاتو په اړه د ملگرو ملتونو دريځ روښانه دی. مور د ملکي تلفاتو پر خلاف یو او دا چې هغه هر چیرته وي. ملکي تلفات زموږ د اندیښني وړ مسئله ده او تر کومه ځایه چې ممکنه ده مور په دې اړوند څیرني کړي دي. د یوناما د بشري حقونو څانگه په دې اړه کار کوي. او همدارنگه مور د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون سره په اړیکه کې یو. کار جریان لري او زموږ څخه غوښتل شوي دي چې د ملکي تلفاتو مخنیوی وکړو.

د یوناما خبری کنفرانس

د عدالت پرته د وژنو په اړوند د ملگرو ملتونو ځانگړی رپورټر اوس په افغانستان کې دی چې ځینی ستونزی څیړي. کله چې هغه وخت ولري نو په دې اړوند به وغږیږي. همدا اوس یوه مسئله د ننګرهار په ولایت کې پېښه شوې ده او موږ د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون او د هغه ځای د کلیوالو مشرانو سره په اړیکه کې یو. موږ کوښښ کوو چې تر ممکنه حده پورې د دغو ستونزو د سوله ییز حل لاره و مومو. کله چې د ملکي تلفاتو کره معلومات وي نو د هغو په باره کې اړوندو مقاماتو ته رپوټ ورکول کیږي. یو ځل بیا زه تاسو ته د دې باور در کوم چې ملگري ملتونه د ملکي تلفاتو ستونزی ته پاملرنه کوي. زموږ موخه دا ده چې هیڅ یو تن ملکي باید د جنگ قرباني نه شي.

ايرنا: د دایاک د پروگرام په اړوند او د دې حقیقت په نظر کې نیولو سره چې د دولت ډیر مخالفین په وسله والو شخړو کې ککړ دي او په افغانستان کې د وسلو د تجارت په نظر کې نیولو سره، آیا ملگري ملتونه تر کومې اندازې خوشبینه اوسیدلای شي چې دغه ناقانونه وسلې به راټولې کړای شي؟ او آیا کومه احصائیه شته چې د دې په ارتباط د هغو وسلو په اړوند چې په افغانستان کې د دريو لسيزو د جگړې له کبله لاس په لاس کیږي؟

یوناما: د ستاسې پوښتنه په زړه پورې ده، زموږ هدف دا دی چې هغه مرام تطبیق او تر لاسه کړو چې په افغانستان کې ټولې ناقانونه وسلې راټولې کړای شي. ستا د پوښتنې په اړوند خوشبیني او بد بیني کومه رابطه نه لري، موږ هیله من یو چې دغه پلان به کامیاب ثابت شي او ستا د پوښتنې د دوهمې برخې یعنی د احصائیی په اړوند زه کومه دقیقه شمېره نه لرم، خو کله چې ما ته په لاس راشي له تاسو سره به یې شریکه کړم.

ډیره ډیره مننه